

Zápisnica z XXIX. valného zhromaždenia SDS konaného

dňa 28. augusta 2021 v Spišskom Podhradí

Valné zhromaždenie Spišského dejepisného spolku (ďalej VZ) sa uskutočnilo pre spolok v netradičnom termíne, až na sklonku leta, 28. augusta 2021 v kongresovej sále mesta Spišské Podhradie. Druhá vlna pandémie koronavírusu nám totiž neumožnila zrealizovať valné zhromaždenie ako po iné roky v prvom štvrtroku kalendárneho roka. Stretnutia sa zúčastnilo 72 riadnych a prispievajúcich členov SDS, 3 kolektívni členovia a 3 hostia, ktorých v úvode privítal predseda spolku PhDr. František Žifčák. Uvítal aj primátora mesta Spišské Podhradie MVDr. Michala Kapustu, poďakoval mu za spoluprácu pri organizovaní VZ a odovzdal mu slovo. Primátor pozdravil účastníkov VZ a zdôraznil, že mesto Spišské Podhradie ako kolektívny člen SDS, s potešením prijalo možnosť usporiadať toto podujatie a zároveň ubezpečil, že aj v budúcnosti bude mesto nápomocné pri príprave ďalších spolkových akcií. V úvodnej časti vystúpil ešte podpredseda spolku PhDr. Marián Soják, PhD. a v mene výboru a všetkých aktívnych členov zablahožrel predsedovi spolku k jeho významnému životnému jubileu 70-tym narodeninám. Predseda všetkým poďakoval za dar a blahopriania.

Valné zhromaždenie nebolo uznášania schopné, keďže sa ho nezúčastnila nadpolovičná väčšina členov, preto bola potrebná čakacia hodina vyplnená odbornou časťou. V rámci nej odzneli tri prednášky venované dejinám mesta. Príspevok s názvom *Unikátne pohrebisko zo staršej doby bronzovej v katastri mesta* predniesol PhDr. Marián Soják, PhD.. Druhú prednášku si pripravil Mgr. Peter Labanc, PhD. na tému *Procesia na sviatok Božieho tela v stredovekom Spišskom Podhradí*. Prednášajúci sa nemohol zasadiť zúčastniť z rodinných dôvodov, jeho prednášku tak prečítal Mgr. et Mgr. Vladimír Olejník, PhD. Poslednou prednáškou *Konfesionálne spory v Spišskom Podhradí začiatkom 17. storočia* ukončila odbornú časť Mgr. Monika Bizoňová, PhD.

Rokovanie pléna VZ potom pokračovalo voľbou návrhovej komisie pre vypracovanie návrhu uznesenia pléna. Za jej členov boli zvolení: Ing. Eduard Pavlik, Dana Rosová a PaedDr. Ján Dravecký, PhD. Prítomní si vypočuli správu o činnosti za rok 2020, ktorú predniesla tajomníčka SDS PhDr. Slávka Sámelová a správu o hospodárení za rok 2020 PhDr. Soňa Polláková, pokladníčka SDS. Pokladníčka zároveň poďakovala členom za príspevky 2 % z odvedenej dane, lebo predstavovali pre spolok významnú položku príjmov. Správu revízorov hospodárenia prečítal Ing. Ján Čarnogurský, člen revíznej komisie SDS. V správe revízorov hospodárenia bolo konštatované, že všetky výdavky – honoráre a prevádzkové náklady boli prerokované a schválené výborom SDS na základe stanov spolku. Doklady boli riadne zaúčtované v peňažnom denníku. Ten bol vzorne a prehľadne vedený podľa predpísaných rubriek a finančných predpisov. Prítomní členovia spolku schválili všetky predložené správy.

Po prestávke s občerstvením pokračovalo VZ návrhom programu činnosti SDS na rok 2023. Predseda pripomenul členom plán činnosti na rok 2022, schválený na predchádzajúcom valnom zhromaždení. Podľa plánu SDS zorganizuje dve konferencie: na základe návrhu Mgr.

Jána Endrödiho jarnú konferenciu na tému *Šľachta na Spiši – Páni z Lomnice* a jesennú konferenciu navrhnutú Mariánom Sojákom na tému *Život v spišských jaskyniach*. Valné zhromaždenie potom hlasovaním rozhodlo, že jarná konferencia v roku 2023 bude venovaná téme *Spišská meď v dejinách Spiša* a jesenná priblíži tému *Historická slovenčina na Spiši*. Keďže sa exkurzia do Šariša presúva na ďalší rok 2022, exkurziu v smere povodia rieky Torysy pripraví výbor v roku 2023. Predseda tiež informoval, že podľa schváleného plánu činnosti sa aj v tomto roku mali uskutočniť dve samostatné konferencie, no pre zlú situáciu s pandemiou sa na jar členovia výboru dohodli spojiť obidve konferencie do jedného celku. V prípade pozitívnej situácie s tretou vlnou pandémie sa konferencia bude konať 16. októbra 2021 v Poprade. Bude pozostávať z dvoch blokov. V prvej časti k migrácii obyvateľstva na Spiši odznejú prednášky M. Sojáka (*Migrácie obyvateľstva v praveku na príklade spišských nálezísk*), V. Olejníka (*Etnogenéza a migrácia obyvateľstva strednej a východnej Európy, so zreteľom na Spiš, v diele Jána Bárdošiho*), P. Labanca (*Spiš ako krajina imigrantov*), M. Lacka (*Migrácia mešťanov z nemeckých a rakúskych krajín do hornouhorských miest v rokoch 1500-1650*), D. Bevilaquu (*Taliani na Spiši – na príklade rodu Bevilaqua*) a M. Polláka (*Spišské exody v 20. storočí*). V druhej časti konferencie, venovanej valašskej kolonizácii, by mali vystúpiť s prednáškami M. Števík (*Valašská kolonizácia a jej vplyv na zmeny sídelnej a národnostnej štruktúry Spiša*), M. Kaščák (*Torysky a ich postavenie v rámci feudálneho panstva Levoče*) a J. Čarnogurský (*Valašské pastierske piesne a spevy zo Spiša*). Ján Endrödi pripomenul, aby sa v nasledujúcich rokoch pamätalo na prípravu konferencie k ďalším významným rodom na Spiši a Peter Zmátlo predložil návrh na uskutočnenie konferencie k pandemiám a epidémiám na Spiši.

V ďalšej časti tajomníčka spolku prečítala mená členov spolku, ktorí mali alebo budú mať v roku 2021 životné jubileá. Minútou ticha si plénum uctilo pamiatku členov, ktorí nás opustili v roku 2020 a 2021. Predseda spolku predložil VZ návrh, aby bolo udelené čestné členstvo SDS doc. PhDr. Františkovi Matúšovi, CSc., venujúcemu sa vo svojom dlhoročnom výskume dejinám hudby na Spiši a Mgr. Erika Cintulová navrhla za čestnú členku PhDr. Noru Baráthovú, spisovateľku a výnimočnú odborníčku na dejiny Kežmarku, autorku mnohých publikácií, monografií, televíznych a rozhlasových relácií. Plénum jednomyseľne predložené návrhy schválilo. Pre neplatenie členských poplatkov sa mali na VZ vylúčiť viacerí členovia spolku. Tajomníčka prečítala mená týchto členov, avšak predseda navrhol, aby sa tento rok upustilo od ich vylúčenia aj z dôvodu, že sa neuskutočnili všetky tradičné podujatia spolku, kde by mohli svoje členské príspevky vyrovnáť.

Prítomní členovia si mohli prevziať novú ročenku *Z minulosti Spiša XXVIII/2020*. Predseda upozornil, že ide zatiaľ o najobsiahlejšiu ročenku, ale predajnú cenu navrhol ponechať pre nečlenov na 10,- € a pre členov SDS 7,- €. Plénum tento návrh schválilo.

V diskusii vystúpila členka Dana Rosová a informovala členov o ocenení, ktoré bolo spolku udelené v rámci jubilejných osláv 100. výročia založenia Odboru Matice Slovenskej v Spišskej Novej Vsi. Cena predsedu Matice slovenskej bola odovzdaná predsedovi SDS samotným predsedom Matice za zachovávanie tradícií a odkazu našich predkov.

Na podnet predsedu SDS Ing. Jozef Daniel, predseda sekcie dejín baníctva Banického spolku Spiš, oboznámil plénum VZ so situáciou ohľadne expozície histórie baníctva v Multifunkčnom centre v Spišskej Novej Vsi, ktorú Slovenské technické múzeum v minulom roku plánovalo z dôvodu úsporných opatrení zrušiť. Banický spolok dostal na 5 rokov

bezplatne od STM do prenájmu časť expozície a podarilo sa ju za pomoci Košického samosprávneho kraja a Mesta Spišská Nová Ves ponechať v priestorov Multicentra, i keď je to ešte v štádiu riešenia. Spolok naďalej pokračuje v činnosti, pripravil samostatnú výstavu z oblasti mapovania a geológie, dostal finančný obnos z Ministerstva pre investície a informatizáciu na digitalizáciu zbierok a z Ministerstva kultúry na publikáciu o technických pamiatkach. Vyslovil nádej, že tento proces sa podarí úspešne ukončiť a pokračovať v činnosti. Zároveň poďakoval SDS za list, ktorý náš spolok zaslal na Ministerstvo kultúry so žiadosťou o zachovanie tohto pracoviska. Ponúkol tiež priestory Banického spolku Spiš na uskutočnenie plánovanej konferencie o spišskej medi. Miloš Greisel ponúkol v rámci tejto konferencie prezentáciu podzemia a štôlní, kde sa med' ťažila. Predseda SDS poďakoval za tieto návrhy a ubezpečil prítomných, že budú využité pri príprave konferencie.

Administrátor webovej stránky Ing. Eduard Pavlik stručne zhodnotil 3 roky existencie spolkovej stránky. Vysvetlil, že sa nedarí doplniť niektoré rubriky, najviac ho však mrzí rubrika Pamiatky, na ktoré je Spiš bohatý a nemal by byť problém túto rubriku vyplniť príspevkami. Ďalšou slabo zaplnenou rubrikou sú Osobnosti, kde je predstavených okolo 30 osobností, pričom by ich mohlo byť niekoľko stoviek. Naopak vyzdvihol rubriku Knižnica, a to konkrétne bibliografiu k dejinám Spiša a rubriku Pohľadnice zo Spiša. Chýba naďalej aktivita členov aj na blogu webovej stránky. Predseda ešte dal členom do pozornosti záležitosť ohľadne prípravy FB stránky SDS, ktorú sa pre spolok podujal založiť Peter Labanc. Stránka mala byť spustená do konca júna, ale zatiaľ ešte nie je sprevádzkovaná.

Predseda na návrh tajomníčky požiadal členov spolku, aby sa vyjadrili, či budú mať záujem pri zhoršení pandemickej situácie o konanie jesennej konferencie aj on-line. Po dlhšej diskusii členovia odhlasovali, že ak nebude možné vedeckú konferenciu uskutočniť prezenčne, bude presunutá na budúci rok.

Na záver Eduard Pavlik za návrhovú komisiu prečítal znenie návrhu uznesenia pléna XXIX. valného zhromaždenia SDS. Valné zhromaždenie toto uznesenie jednomyselne schválilo a je prílohou tejto zápisnice.

Slávka Sámelová, tajomníčka SDS